

***Domeniul pentru prevenirea torturii
în locurile de detenție – MNP***

***Sinteza Raportului anual privind activitatea domeniului
pentru prevenirea torturii în locurile de detenție,
parte din Raportul anual al instituției Avocatul Poporului***

DOMENIUL PRIVIND PREVENIREA TORTURII ÎN LOCURILE DE DETENȚIE

1. Organizarea Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată prin Legea nr. 181/2015, **instituția Avocatul Poporului, prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, a fost desemnată ca singura structură națională care îndeplinește atribuțiile specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție.**

Rolul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție este acela de a monitoriza în mod regulat condițiile de detenție și tratamentul aplicat de către autoritățile publice care custodiază persoane private de libertate, care fie sunt private de libertate ca urmare a săvârșirii unor fapte penale, fie sunt internate în spitale de psihiatrie sau în centre ale sistemului de sănătate sau ale sistemului de asistență socială, fie beneficiază de o formă de protecție pe teritoriul Statului Român.

► Pentru organizarea domeniului, s-au desfășurat următoarele activități:

- **au fost stabilite centrele zonale ale Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție și județele arondate acestora, respectiv: Structura centrală, care cuprinde și Centrul zonal București și Structura teritorială constituită din 3 Centre zonale: Centrul zonal Alba, Centrul zonal Bacău, Centrul zonal Craiova.**

- Avocatul Poporului a emis **Ordinul privind criteriile de selectare a personalului** din cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

- **au fost organizate concursurile pentru angajarea personalului de specialitate juridică și a specialiștilor** (medici, psihologi, asistenți sociali).

- **au fost încheiate protocoale de colaborare cu asociațiile profesionale** (Colegiul Medicilor din România, Colegiul Psihologilor din România, Colegiul Național al Asistenților Sociali)

- **au fost încheiate Protocoale de colaborare cu 22 de ONG-uri, respectiv:**

La nivelul Centrului zonal București au fost încheiate Protocoale de colaborare cu 10 ONG-uri, iar la nivelul Centrelor zonale au fost încheiate Protocoale de colaborare cu 12 ONG-uri.

După un an de colaborare cu reprezentanții Organizațiilor Neguvernamentale, în condițiile în care participarea reprezentanților organizațiilor neguvernamentale este obligatorie pentru efectuarea vizitelor în locurile de detenție, subliniem că se impune modificarea Legii nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, astfel ca participarea acestora să fie susținută prin acoperirea cheltuielilor de masă, transport și cazare.

- Pentru întocmirea **Planului anual de vizite, reevaluarea locurilor de detenție și realizarea de evidențe**, au fost solicitate și au fost primite informații de la autoritățile publice care au în subordine locuri de detenție.

A fost elaborat și ulterior a fost aprobat de către Avocatul Poporului **Planul anual de vizite.**

- **În data de 31 martie 2015, a avut loc la Palatul Parlamentului întâlnirea cu autoritățile publice care au în subordine locuri de detenție, asociațiile profesionale și organizațiile neguvernamentale** cu care Avocatul Poporului a încheiat Protocoale de colaborare, convenindu-se asupra principiilor generale privind vizitele în locurile de detenție.

• Au fost transmise autorităților publice centrale care au în subordine locuri de detenție adrese de informare privind accesul reprezentanților instituției Avocatul Poporului în locurile de detenție, precum și copii ale Legii nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în vederea transmiterii și diseminării în locurile de detenție subordonate.

2. Atribuțiile

Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție **monitorizează în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție** în vederea *consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora, în principal prin: vizitarea anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție, în scopul verificării condițiilor de detenție și a tratamentului aplicat persoanelor private de libertate; formularea de recomandări conducerilor locurilor de detenție vizitate în urma vizitelor efectuate; formularea de propuneri de modificare și completare privind legislația în domeniu sau observații privind inițiativele legislative existente în domeniu.*

Vizitele sunt desfășurate: **din oficiu**, pe baza unui plan anual de vizitare, propus de adjunctul Avocatului Poporului pentru Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, aprobat de Avocatul Poporului, ori **inopinat sau pe baza sesizării oricărei persoane sau a luării la cunoștință pe orice cale despre existența unei situații de tortură ori tratamente aplicate** cu cruzime, inumane sau degradante în cadrul unui loc de detenție.

Petițiile cu privire la actele de tortură, tratamentele cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție se soluționează, în funcție de problematica sesizată, de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție în colaborare cu celelalte structuri ale instituției Avocatul Poporului. Echipele de vizitare au în componență cel puțin un medic, în funcție de specializarea necesară și un reprezentant al organizațiilor neguvernamentale.

Potrivit art. 17¹ alin. (2) din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în scopul îndeplinirii atribuțiilor ce revin instituției Avocatul Poporului, administrația locurilor de detenție prevăzute la art. 29² este obligată să asigure accesul Avocatului Poporului, adjunctului de la Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, precum și al reprezentanților instituției, fără nicio restricție, în toate locurile de detenție supuse monitorizării, **pentru efectuarea vizitelor, anunțate sau inopinate, precum și a anchetelor dispuse în vederea soluționării petițiilor primite.**

Pentru desfășurarea vizitelor, **instituțiile vizitate au obligația de a pune la dispoziția echipei de vizită, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente și informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale.** Conducerea locurilor de detenție vizitate este obligată să acorde asistență și să se întâlnească cu membrii echipei de vizitare, în vederea realizării scopului vizitei.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor legale, **membrii echipei de vizită pot avea întrevederi în condiții de confidențialitate cu orice persoană privată de libertate în cadrul instituției vizitate.**

Constatările rezultate în urma vizitelor sunt cuprinse într-un **raport de vizită** care, în cazurile în care sunt sesizate neregularități, este însoțit de **recomandări motivate în vederea îmbunătățirii tratamentului și condițiilor persoanelor private de libertate și a prevenirii torturii și pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante.** Instituția vizitată are obligația de a transmite un răspuns motivat privind propunerile și recomandările cuprinse în raportul de vizită, cu indicarea punctului de vedere față de cele constatate, a termenului motivat în care vor fi luate măsuri pentru conformare cu conținutul acestora sau, dacă este cazul, a

motivelor pentru care nu se pot conforma. În cazul în care instituția vizitată nu se conformează, Avocatul Poporului sau, după caz adjunctul Avocatului Poporului pentru Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție **va informa asupra acestui aspect autoritatea ierarhic superioară ori autoritatea administrației publice locale sau centrale care a emis autorizația de funcționare, în cazul locurilor de detenție private, și poate acționa potrivit prevederilor Legii și ale Regulamentului de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului.**

În cazurile în care se constată o încălcare a drepturilor omului prin tortură ori tratamente aplicate cu cruzime, inumane sau degradante care produc un risc iminent de afectare a vieții sau sănătății unei persoane se elaborează un **raport preliminar de urgență.**

Avocatul Poporului are obligația de a sesiza de îndată organele judiciare atunci când, în exercitarea atribuțiilor sale, constată existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală.

Recomandările Avocatului Poporului în Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție emise în cazul constatării unor neregularități au ca scop înlăturarea acestora, îmbunătățirea tratamentului și a condițiilor de detenție ale persoanelor private de libertate, prevenirea torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante.

3. Activitatea

Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție

● Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu condițiile de detenție din penitenciarele din România și a dispus efectuarea de anchete în întreg sistemul penitenciar din România și, în plus, a stabilit obținerea de informații referitoare la: condițiile de servire a mesei; programul de furnizare a apei și energiei electrice; calitatea apei; distribuirea materialelor igienico-sanitare; repartizarea deținuților în funcție de gradul de periculozitate; existența uscătoriilor; numărul de decese și numărul persoanelor private de libertate care au recurs la forma de protest a refuzului de hrană din perioada 2014 până la data efectuării anchetelor; evenimentele în care au fost implicate persoanele private de libertate (spre exemplu, posibile cazuri de agresiuni fizice la care au fost supuși deținuții de către personalul penitenciarelor și modul de soluționare a acestora de către parchete; alte situații relevante).

Ulterior, în afara anchetelor efectuate în cele 44 de penitenciare, anchetele au fost extinse și la cele 50 de centre de reținere și arestare preventivă. **Raportul special privind condițiile de detenție și respectarea unor drepturi ale persoanelor private de libertate aflate în penitenciare sau în centre de reținere și arestare preventivă, elaborat de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție,** a fost înaintat celor două Camere ale Parlamentului și Primului-ministru.

● au fost înregistrate: **461 petiții**; 20 sesizări din oficiu, în legătură cu care au fost efectuate anchete sau vizite; au fost emise **5 Recomandări** în urma anchetelor efectuate, adresate Penitenciarului Timișoara, Penitenciarului Botoșani, Penitenciarului Pelendava, Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru Penitenciarul Iași și Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru Penitenciarul Tichilești. De asemenea, în urma vizitelor efectuate în locurile de detenție, au fost transmise **rapoarte de vizită cuprinzând recomandări pentru înlăturarea neregularităților, îmbunătățire tratamentului și condițiilor persoanelor private de libertate și a prevenirii torturii și pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante.**

● au fost efectuate **36 de anchete în locuri de detenție.**

● au fost efectuate **54 de vizite**, din care:

► **penitenciare:** Penitenciar Rahova-Vizita pilot; Penitenciar Rahova; Penitenciar Craiova; Penitenciar Focșani; Penitenciar Jilava; Penitenciar Arad; Spital Penitenciar Târgu Ocna; Penitenciar Brăila; Penitenciar Dej; Penitenciar Târgu Mureș; Penitenciar Satu Mare; Penitenciar Drobeta Turnu Severin

► **centre de reținere și arestare preventivă:** Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 8 București-Secția de Poliție nr. 13; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă 10 București-Secția 19; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad; Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Dolj; Centrul de Reținere și Arestare Giurgiu

► **centre de recuperare neuropsihiatrică pentru adulți:** Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică "Bălăceanca"; Spitalul de Psihiatrie "Eftimie Diamanedescu"; Spitalul de Psihiatrie și Măsuri de Siguranță "Grajduri" Iași; Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică "Jibou"; Spitalul de Psihiatrie Zam

► **centre pentru persoane vârstnice:** Centrul pentru persoane vârstnice Bacău; Centrul pentru persoane vârstnice "Speranța" București; Centrul pentru persoane vârstnice "Lacu Sărat" Brăila; Centrul pentru persoane vârstnice "Sebeș"; Centrul pentru persoane vârstnice "Hunedoara"; Centrul de Bătrâni „Sacu” Caraș Severin ; Cămin Persoane Vârstnice Timișoara

► **centre pentru solicitanți de azil:** Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru solicitanții de azil "Galați"; Centrul Regional pentru Solicitanți de Azil "București"; Centrul Regional de cazare și proceduri pentru solicitanții de azil Timișoara-Centrul de tranzit în regim de urgență Timișoara

► **centre pentru beneficiarii minori:** Centrul de plasament "C.A. Rosetti Iași" (2); Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, județul Vâlcea; Centrul „Domnița Bălașa”, București; Complex Servicii Sociale „Istru” București; Centrul de plasament Modulat-Complex Servicii "Romanița", Roman; Centrul Rezidențial „Pro-Familia” Bacău; Centrul de plasament pentru copilul preșcolar cu dizabilități "Prichindel" Craiova; Casele de tip familial „Sf. Mihail” Caracal; Centrul de Plasament modulat-Module „Panciu”; Centrul de tip rezidențial pentru copii cu dizabilități din Cluj Napoca; Centrul de primire în regim de urgență "Cireșarii" București; Centrul de Plasament pentru copii cu dizabilități "Prichindelul" Sibiu; Centrul Rezidențial pentru copii cu deficiențe neuropsihice "Casa Tereza" Târgu Mureș; Adăpostul pentru copiii străzii „Dănilă Prepeleac”; Centrul de Plasament pentru copii cu dizabilități „Orhideea” Arad ; Casa de tip familial "Amicii" Dolj (2); Centrul de primire în regim de urgență „Copii Străzii” Bistrița; Casa de tip Familial „Maria” -Satu Mare; Casa de tip familial Piticot-Complexul pentru servicii comunitare pentru copii cu handicap Zalău

4. Rezultate ale demersurilor Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție în anul 2015

Menționăm următoarele măsuri dispuse de autoritățile publice ca urmare a vizitelor și anchetelor efectuate de către Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție în anul 2015:

- la nivelul ***Penitenciarului Timișoara a fost stabilită o Comisie de evaluare a riscului pe care îl prezintă deținuții internați în spitalele din rețeaua Ministerului Sănătății.*** Din această Comisie face parte medicul unității, care face mențiuni cu privire la existența/inexistența contraindicațiilor medicale **în ceea ce privește aplicarea mijloacelor de imobilizare.** Astfel, cu ocazia internării deținutului pentru care instituția Avocatul Poporului a întrepris demersuri, **Comisia a stabilit că acestuia îi vor fi aplicate mijloace de imobilizare (curele de imobilizare din piele) doar pe timpul cât agentul planificat să execute serviciul de pază și supraveghere merge la toaletă pentru a-și satisface necesitățile fiziologice.**

Această măsură de siguranță a fost luată de către administrația Penitenciarului Timișoara pentru a preveni evadarea deținutului sau alte incidente, având în vedere că în timpul cât agentul lipsește, deținutul este nesupravegheat. **În restul timpului, deținutului nu-i sunt aplicate mijloace de imobilizare sau constrângere.**

În plus, pe parcursul internării deținuților în spitalele din rețeaua Ministerului Sănătății se va solicita opinia/recomandarea medicului curant din spital cu privire la existența unor contraindicații medicale privind imobilizarea.

- în *Penitenciarul Botoșani*: ● pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție, **bugetul unității a fost suplimentat** după cum urmează: reparații curente cu suma de 150.000 lei; lenjerie și accesorii de pat cu suma de 50.677 lei; alte obiecte de inventar cu suma de 35.422 lei. **Sumele repartizate au fost utilizate pentru efectuarea de lucrări de reparații curente** care au constat în lucrări de hidroizolație în grupurile sanitare, reparații pardoseli (gresie, faianță), reparații instalații sanitare și electrice, reparații la tâmplărie din lemn, înlocuit obiecte sanitare (vas WC, lavoar), înlocuit toate ușile de la grupurile sanitare cu tâmplărie din aluminiu, înlocuit rafturile din cherestea rășinoasă la camerele de alimente, igienizare/zugrăveli la pereți și tavane, turnat șape. Aceste lucrări de reparații curente au fost efectuate la toate cele patru camere din cadrul Secției E7. ●Cu prilejul finalizării lucrărilor **s-a procedat și la înlocuire cazarmamentului uzat: perne, saltele, cearșafuri.**●pentru remedierea deficienței constatate în legătură cu activitatea de îmbăiere a deținuților cazați în cadrul Secției E7, până la identificarea unui spațiu adecvat la nivelul secției, care să poată fi amenajat corespunzător, **s-a urmărit creșterea confortului deținuților înaintea revenirii în cadrul secției, după îmbăiere. În acest sens, s-a procedat la achiziționarea, în luna decembrie 2015, a unui tun cu aer cald care urma a fi montat luna în curs în vestiarul sălii de îmbăiere din cadrul Secției E1. De asemenea, au fost reparate/înlocuite anumite componente la instalațiile sanitare din cadrul sălii de îmbăiere.**●având în vedere lipsa unui spațiu care să fie amenajat ca sală de mese, în vederea îmbunătățirii condițiilor de servire a mesei, **unitatea a identificat ca soluție confecționarea la atelierul de producție bugetară a unor mese pliante raportat la efectivul de deținuți existent/cazat.**●pentru anul 2015 s-a reușit încheierea, din fonduri, a unui contract de prestări servicii cu un medic dentist care a rezolvat problemele stomatologice ivite și un contract cu un medic de familie pentru consultații de medicină generală. Se afla în derulare concursul de ocupare a unui post de medic specialist.●Deși, în luna ianuarie 2015, unitatea a primit fonduri insuficiente, **acestea s-au suplimentat în data de 18.08.2015 cu suma de 20.000 lei și în data de 9.11.2015 cu suma de 11.000 lei, așa încât nu a fost afectată asistența medicală acordată deținuților.** Pentru anul 2016, *Penitenciarul Botoșani* are aprobat un buget de 108.000 lei pentru asigurarea medicamentelor pentru deținuți, față de 96.700 lei cât a fost aprobat în anul 2015. *Penitenciarul Botoșani* a achiziționat, din fonduri proprii, un număr de 94 saltele. Săptămânal, se distribuie soluție pentru efectuarea dezinfecției (cloramină) pe secțiile de deținere. În data de 19 noiembrie 2015, în unitate s-a efectuat deratizare generală.

- *Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București* a prezentat la un consult de specialitate într-o unitate sanitară civilă o persoană privată de libertate, ulterior vizitei efectuate de reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție. De menționat, că după vizita efectuată, instanța de judecată competentă a dispus **înlocuirea măsurii arestului preventiv cu măsura arestului la domiciliu a persoanei private de libertate.** Prin urmare, recomandarea Avocatului Poporului privind prezentarea de urgență a persoanei la o unitate medicală a fost pe deplin justificată. În plus, potrivit răspunsului Inspectoratului General al Poliției Române în procesul de elaborare a **Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și a măsurilor necesare pentru siguranța acestora**, ce urmează a fi aprobat prin ordin al Ministrului Afacerilor Interne, vor fi avute în vedere și aspectele privind stabilirea unui cadru adecvat desfășurării activității la nivelul centrelor de reținere și arestare preventivă, **respectarea drepturilor persoanelor private de libertate aflate în aceste centre și remedierea anumitor chestiuni insuficient reglementate.**

- la *Penitenciarul Focșani*:● au fost înaintate către Administrația Națională a Penitenciarelor solicitări pentru transferarea a 117 deținuți la alte penitenciare ca urmare a supraaglomerării. De asemenea, s-a procedat la analiza în vederea întocmirii până la data

de 31.12.2015 a Notei de fundamentare **pentru schimbarea destinației unei clădiri în spațiu pentru cazarea deținuților cu regim deschis**; ● până la sfârșitul anului 2015, urmau a fi achiziționate un număr de 31 buc. saltele din burete ignifugate. În funcție de bugetul aprobat pentru anii următori 2016-2017 la alin. Bug. 20.05.03 – lenjerie și accesorii de pat, se va putea achiziționa necesarul de saltele pentru a le înlocui pe cele cu grad avansat de uzură care îndeplinesc condițiile pentru casare; ● au fost luate toate măsurile necesare, astfel că în luna septembrie s-au refăcut pavimentele din beton în cele 4 curți de plimbare și s-au confecționat bănci suplimentare pentru toate curțile. În curtea de plimbare F1 au fost montate 2 bănci cu lungimea de 2 metri și o bancă cu lungimea de 3 metri; ● comisia constituită conform Deciziei nr. 105 din 03.06.2015 a procedat la recepționarea acțiunilor de dezinsecție la camera de deținere E 4.38, a acțiunilor de dezinsecție la camera de deținere L 1.1.1, la recepționarea acțiunilor de dezinsecție la camera de deținere L 1.1.2; ● defecțiunile au fost remediate în zilele imediat următoare. Ulterior au mai fost efectuate reparații și în datele de 21.07.2015, 31.07.2015 și 07.08.2015. În prezent, grupul sanitar din această cameră funcționează la parametrii normali; ● a fost constituită echipa multidisciplinară care are în componență specialiști din sectoarele siguranța deținerii și regim penitenciar, reintegrare socială, medical, prevenirea criminalității și terorismului și un secretar, care au identificat și monitorizat persoane private de libertate cu un comportament agresiv (autoagresiv, heteroagresiv), au stabilit măsurile necesare pentru sprijinirea acestora și au urmărit aplicarea măsurilor respective, folosind instrumentele de lucru elaborate (registru de procese verbale, tabele cu persoanele private de libertate monitorizate, fișe de monitorizare a persoanelor private de libertate cu un comportament agresiv).

- *la Penitenciarul Craiova*: ● monitorizarea permanentă a efectivului de persoane custodiate; dezinstalarea de paturi din camere; ● ridicarea din cameră a obiectelor care ocupă artificial spațiul util al camerei; ● efectuarea periodică de analize în Comisia de individualizare a regimurilor de executare, în scopul formulării unor propuneri de transferare a deținuților care au domiciliul în alte județe arondate altor penitenciare; ● în ceea ce privește ocuparea posturilor vacante, începând cu 27.10.2015, a fost repartizat un medic absolvent al Institutului Medico-Militar București; ● în prezent se desfășoară procedura de încadrare a unui asistent medical generalist și de asemenea, s-a solicitat achiziționarea de servicii de asistent medical generalist, 3 posturi, prin Penitenciarul Spital Colibași, cu contract, remunerați din banii obținuți de la Casa OPSNAJ pe servicii raportate lunar; ● în semestrul II al anului 2015 au fost achiziționate un număr de 700 de păături, fiind deja distribuite 260 bucăți și au fost primite prin transfer fără plată un număr de 200 de saltele pentru înlocuirea celor uzate; ● au fost montate suplimentar corpuri de iluminat acolo unde situația a impus-o (camera 18-E3 - 4 corpuri fluorescente, camera 111-E7 - 2 corpuri fluorescente); ● referitor la programul de îmbăiere, începând cu 16.11.2015, a fost modificat programul de îmbăiere, asigurându-se 2 ore/zi pentru tot efectivul de deținuți; ● suplimentarea numărului de dușuri și grupuri sanitare în camerele cu număr mare de deținuți este analizată în prezent, dar din punct de vedere constructiv în majoritatea situațiilor nu există această posibilitate; ● există în anumite spații (exemplu camera 18 E3) compartimentări pentru cabinele de duș fără uși, pentru care se vor monta perdele PVC de protecție la panourile despărțitoare pentru asigurarea intimității deținuților; ● în anul 2015 au fost efectuate 10 acțiuni DDD în toate spațiile din penitenciar și secția exterioară (ultima acțiune de dezinsecție și deratizare a fost demarată la începutul lunii decembrie 2015 și vizează toate spațiile de detenție); ● pentru transportul în bune condiții al deținuților, penitenciarul a achiziționat în luna noiembrie 2015 o autospecială transport deținuți cu 16 locuri, din veniturile proprii realizate de instituție.

- *la Penitenciarul Rahova*: ● începând cu luna mai 2015, în zilele de vineri, în penitenciar se acordau consultații psihiatrice de către un medic psihiatru de la Penitenciarul Spital București Jilava; s-a solicitat achiziționarea unui aparat EKG mobil atât din fondurile unității, cât și din fondurile primite din partea Casei Asigurărilor de Sănătate

a Apărării, Ordinii Publice, Siguranței Naționale și Autorității Judecătorești; ● în vederea îmbunătățirii actului medical, **s-a încheiat un contract de prestări servicii de medicină primară din fondurile primite de la C.A.S.A. O.P.S.N.J. cu un medic generalist.** ● în cadrul secțiilor de deținere s-au amenajat camera dotate cu frigider pentru păstrarea produselor alimentare ale deținuților; ● pe fiecare secție de deținere s-au amenajat camere dotate cu frigider pentru păstrarea produselor alimentare ale deținuților, în condiții igienico-sanitare corespunzătoare; ● unitatea penitenciară are în vedere o reconfigurare a spațiilor destinate depozitării bagajelor pentru asigurarea corespunzătoare a locării acestora; ● în vederea asigurării în permanență a apei reci, în special pe timpul cu temperaturi ridicate, unitatea penitenciară a demarat lucrări de înființare a unui nou bransament de apă din rețeaua public pentru a suplimenta cantitatea de apă necesară. Acest aspect va fi funcționa începând cu anul 2016; ● achiziția unui defibrilator mobil va putea fi efectuată în anul 2016 prin includerea acestuia în lista de dotări.

- la *Spitalul de Psihiatrie "Eftimie Diamandescu" Bălăceanca*: ● a fost aprobată scoaterea la concurs a unui număr de 19 posturi vacante; ● au fost luate măsuri pentru prevenirea incidentelor legate de pacienți (spre exemplu, stabilirea unor grafice de intervenție cu personal propriu în cazul pacienților agitați/agresivi pe parcursul gărzii—un infirmier/ingrijitor/supraveghetor cu atribuții speciale în acest sens), avându-se în vedere completarea lor; ● creșterea calității și diversității serviciilor auxiliare psihologice prin introducerea în structura organizatorică a Staționarului de zi psihiatrie și angajarea de personal specializat; ● s-a achiziționat mobilier (paturi, noptiere) și produse igienico-sanitare, avându-se în vedere distribuirea lor individual; ● s-au efectuat periodic dezinsecții, dar se va solicita furnizorilor de servicii DDD creșterea concentrației/schimbarea substanțelor utilizate.

- la *Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică "Bălăceanca"*: ● reevaluarea beneficiarilor din centru de către medicii de la Spitalul de Psihiatrie „Eftimie Diamandescu”; ● pentru supravegherea în timp real a beneficiarilor din Centru a fost instalat un sistem de monitorizare video performant, iar pentru creșterea securității și evitarea incendiilor s-au instalat detectoare de fum și butoane de panică pe fiecare etaj; ● efectivul personalului de pază a fost ridicat la trei agenți pe tură acoperindu-se astfel perimetrul curții de serviciu a centrului; ● în structura Centrului se află un post instructor de ergoterapie și un post fiziokinetoterapeut, posturi pentru care se intenționează reorganizarea concursului de recrutare, ținând cont de faptul că la concursul anterior nu au putut fi ocupate și că a fost utilat complet cabinetul de kinetoterapie; ● se află în curs de amenajare a spațiilor de izolare; ● achiziționarea de mobilier nou este prinsă în propunerea de investiții a anului 2016 așa cum a fost propusă și în anii precedenți, în funcție de disponibilitatea bugetului aprobat și ținând cont de permisivitatea legislativă; se intenționează modificarea totală sau parțială a mobilierului care suferă de o uzură avansată; ● a fost organizat un curs de igienă pentru toți salariații, curs de implementare a sistemului de control intern managerial; ● au fost întocmite atât proceduri privind admiterea, sistarea serviciilor, identificarea, semnalarea și soluționarea abuzului, asistența beneficiarilor în fază terminală, asistența în caz de deces și privind gradul de satisfacție, precum și activități de procedură ale Centrului, fiind în plin proces de aducere la cunoștință a acestora salariaților; ● setul de proceduri întocmite cuprinde și proceduri referitoare la contenționare, evitarea și semnalarea abuzurilor, gradul de satisfacție al beneficiarilor, proceduri menite să preîntâmpine incidentele nedorite.

- la *Centrul de Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihiatrice "Băbeni"*: ● în luna iulie 2015 s-a efectuat o ședință de instruire cu întreg personalul centrului; ● evaluarea psihologică s-a făcut și urma a fi realizată în continuare cu specialiști din alte centre; ● a fost scos la concurs un post de medic specialist psihiatru.

- *la Complexul de Servicii Sociale "Istru"*: •aplicarea măsurilor restrictive în conformitate cu procedurile reglementate în aceste cazuri; •întocmirea registrului de conținere cu pagini numerotate, cu rubrici care cuprind date referitoare la data și durata conținării; •evaluarea tuturor beneficiarilor de către specialiști din cadrul Complexului Servicii de Recuperare, cu recomandări pe fiecare domeniu, în funcție de nevoile copiilor; •întocmirea unui Plan de Intervenție Specifică pentru educație și fișă de implementare; •reevaluarea neurologică și psihologică pentru minorul în cauză; •efectuarea unui control de specialitate pentru minora conținată; •inițierea cursurilor de formare.

- *la Centrul de Plasament pentru Copiii Preșcolari cu dizabilități "Prichindel" Craiova*: •Centrul de Plasament pentru Copiii Preșcolari cu Dizabilități „Prichindel” urma a beneficia de o evaluare în vederea efectuării reparațiilor necesare; •materialele depozitate în grupul sanitar aferent sălii de terapie educațională au fost mutate în alt spațiu adecvat, grupul sanitar fiind folosit conform destinației; •în cadrul metodei managementului de caz aplicată copiilor aflați sub măsura protecției speciale, fiecare copil a beneficiat de o evaluare detaliată efectuată de către o echipă multidisciplinară de specialiști, inclusiv de o evaluare a stării de sănătate, în funcție de rezultatul evaluării, fiind formulate recomandări cu privire la tipurile de servicii de care urma a beneficia fiecare copil în parte; •se asigurau servicii specializate în cadrul Centrului de recuperare și reabilitare pentru copilul cu handicap „Vis de copil” care funcționa la aceeași adresă cu unitatea vizată; •se avea în vedere achiziționarea unui sterilizator electric.

- *la Casele de tip familial "Sf. Mihail" Caracal*: •achiziționarea unor servicii de formare care urmau să se desfășoare în luna decembrie 2015; •numirea unui manager de caz pentru casele de tip familial, care efectuează trimestrial vizite de monitorizare a serviciilor și intervențiilor furnizate pentru beneficiari; •dublarea statului de funcții prin delegarea a 20 de angajați din alte centre subordonate; •la nivelul caselor de tip familial se păstrează evidența cazurilor în care s-au aplicat măsuri restrictive, șeful centrului având obligația de a o verifica cu regularitate, cel puțin lunar.

5. Deficiențe constatate cu prilejul vizitelor efectuate de Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și propuneri de natură a contribui la remedierea acestora

I. Persoane private de libertate în Centre de Reținere și Arestare Preventivă

În cursul anului 2015, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a efectuat anchete la Centrele de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratelor de Poliție Județene Teleorman, Ialomița și Călărași, la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 7 din cadrul Secției 12 Poliție București, rezultatele fiind valorificate în Raportul Special privind condițiile de detenție și respectarea unor drepturi ale persoanelor private de libertate aflate în penitenciare sau în centre de reținere și arestare preventivă.

De asemenea, echipe formate din consilieri din cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și specialiști/colaboratori externi, desemnați de asociațiile profesionale au efectuat vizite în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 8 din cadrul Secției 13 Poliție București, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 10 din cadrul Secției 19 Poliție București, precum și în Centrele de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratelor de Poliție Județene Dolj, Arad și Giurgiu.

În cadrul vizitei efectuate la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1 București au fost verificate **condițiile de detenție, asistența medicală și tratamentul aplicat persoanelor custodiate**, precum și aspectele prezentate în mass-media, referitoare la situația privind starea de sănătate a unei persoane încarcerate, aspecte care au condus la sesizarea din oficiu a instituției Avocatul Poporului. Cât privește vizitele desfășurate în Centrele de reținere și arestare preventivă care funcționează în incinta Secțiilor 13, respectiv 19 Poliție București, acestea au fost **vizite tematice referitoare la asigurarea hranei și a asistenței medicale persoanelor private de libertate**.

În urma vizitelor efectuate în centrele de reținere și arestare preventivă menționate mai sus au rezultat o serie de deficiențe, spre exemplu: ●*Referitor la condițiile de cazare* - amplasarea necorespunzătoare a camerelor de deținere astfel încât ventilația și aerisirea acestora era deficitară, iar lumina naturală și iluminatul artificial erau insuficiente; lipsa grupurilor sanitare în unele camere; instalații sanitare care prezentau un grad ridicat de uzură și amenajarea defectuoasă a toaletelor; gradul avansat de uzură al cazarmamentului; deficitul spațiilor pentru depozitarea bunurilor personale; existența unor spații/curți de plimbare neamenajate corespunzător; necesitatea igienizării unor spații de detenție (dezinfecție, dezinsecție și deratizare). ●*Referitor la asigurarea asistenței medicale* – deficitul de personal medical, în condițiile unui grad ridicat de adresabilitate a persoanelor încarcerate; nerespectarea prevederilor Procedurii privind activitatea medicală în centrele de reținere și arestare preventivă referitoare la întocmirea fișelor medicale. ●*Referitor la hrană* – lipsa sălilor de mese; hrană necorespunzătoare calitativ; transportul hranei efectuat în condiții improprii; nerespectarea normelor în vigoare privind păstrarea probelor organoleptice.

Având în vedere deficiențele constatate în timpul vizitelor, considerăm că următoarele **propuneri** ar putea contribui la îmbunătățirea tratamentului și condițiilor de deținere ale persoanelor private de libertate în centrele de reținere și arestare preventivă: ● suplimentarea măsurilor pentru asigurarea curățeniei și igienizării centrelor; ● identificarea unor spații pentru amenajarea unui număr corespunzător de grupuri sanitare și remedierea defectăunilor instalațiilor sanitare și de canalizare care nu asigurau condiții igienice corespunzătoare; ● identificarea posibilităților de a se asigura permanența asistenței medicale; ● amenajarea unor spații pentru servirea mesei (eventual în serii) persoanelor custodiate; ● efectuarea demersurilor

necesare pentru a se asigura livrarea hranei în timp util, în condiții de igienă corespunzătoare la efectuarea transferului hranei; ● efectuarea demersurilor necesare pentru a se aduce la cunoștința furnizorilor de hrană, situațiile în care calitatea acesteia este și remediarea acestor aspecte; ● respectarea normelor în vigoare privind păstrarea probelor organoleptice. ● asigurarea normei de hrană să rămână în sarcina exclusivă a autorității, astfel că primirea pachetelor cu alimente să constituie o facilitate/adaos de natură a permite completarea/suplimentarea hranei; ● respectarea confidențialității medicale în cadrul locurilor de detenție; ● dotarea camerelor cu mobilier care să asigure persoanelor private de libertate condiții pentru servirea mesei ●înlocuirea cazarmamentului vechi și uzat (saltele, paturi, lenjerie); ●amenajarea curților de plimbare pentru a putea fi folosite și în condiții meteo nefavorabile; ● dotarea curților de plimbare cu băncuțe; ● identificarea soluțiilor în vederea amenajării de spații sanitare în toate camerele în care acestea lipsesc, astfel încât persoanele private de libertate să nu depindă de personalul de supraveghere pentru satisfacerea necesităților fiziologice; ● întocmirea unui registru în care să se consemneze meniul anunțat și alimentele/preparatele furnizate de Penitenciarul București – Rahova, în baza convenției încheiate cu Direcția Generală de Poliție a Municipiului București; ●consemnarea în registrul de cereri inclusiv a solicitărilor verbale de asistență medicală, precum și a modului de soluționare a tuturor cererilor de asistență medicală formulate de persoanele încarcerate; ●informarea corespunzătoare a persoanelor încarcerate cu privire la prevederile Regulamentului de Ordine Interioară referitoare la dreptul persoanelor private de libertate de a-și consulta dosarul medical și de a solicita și primi fotocopii ale acestuia; ●efectuarea unor demersuri către autoritățile care au competență în asigurarea asistenței medicale pentru persoanele custodiate, astfel încât personalul centrului să fie informat cu privire la finalitatea administrativă a unui consult medical, respectiv programări pentru investigații/consulturi suplimentare, cu respectarea prevederilor privind confidențialitatea actului medical; ●prelucrarea personalului în privința însușirii dispozițiilor art.4 și art. 29⁸ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căroră: „Autoritățile publice sunt obligate să comunice sau, după caz să pună la dispoziția instituției Avocatul Poporului, în condițiile legii, informațiile, documentele sau actele pe care le dețin în legătură cu petițiile care au fost adresate instituției Avocatul Poporului, precum și cele referitoare la sesizările din oficiu și la vizitele anunțate sau inopinate pe care aceasta le efectuează pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice Mecanismului național de prevenire a torturii în locurile de detenție, acordându-i sprijin pentru exercitarea atribuțiilor sale. Instituțiile vizitate sunt obligate să pună la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente sau informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale”.

În privința tratamentului aplicat persoanelor private de libertate în centrele de reținere și arestare preventivă - acesta a făcut obiectul **Raportul special privind condițiile de detenție și respectarea unor drepturi ale persoanelor private de libertate aflate în penitenciare sau în centre de reținere și arestare preventivă**, din care prezentăm în continuare un extras din concluziile și propunerile formulate în acest sens:

Concluzii

- referitor la cadrul legislativ intern, s-a constatat lipsa unor reglementări secundare importante prevăzute expres de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cum ar fi: hotărâri de Guvern și ordine ale Ministrului Justiției și ale Ministrului Afacerilor Interne privind organizarea și funcționarea sistemului penitenciar și a sistemului centrelor de arest preventiv.

- *privitor la condițiile de cazare* - în centrele de reținere și arestare preventivă s-a observat: amplasarea necorespunzătoare a camerelor de deținere la nivelul demisolului clădirilor inspectoratelor județene de poliție astfel încât ventilația și aerisirea acestora era deficitară, iar iluminatul natural și artificial insuficient; lipsa grupurilor sanitare în unele camere; insuficiența grupurilor sanitare; instalații sanitare care prezentau un grad ridicat de uzură și amenajarea defectuoasă a toaletelor; folosirea WC-ului tip turcesc ca suport pentru spălarea corporală; gradul avansat de uzură al cazarmamentului; distribuirea neuniformă a materialelor igienico-sanitare; deficitul spațiilor pentru depozitarea bunurilor personale; existența unor spații/curți de plimbare subdimensionate, necesitatea igienizării unor spații de detenție (dezinfecție, dezinfecție și deratizare). De reținut că s-au înregistrat nemulțumiri ale persoanelor private de libertate cu privire la lipsa confidențialității discuțiilor din timpul vizitelor.

- *referitor la calitatea apei și a hranei*, - în centrele de reținere și arestare preventivă s-a constatat lipsa sălilor de mese, precum și a dotărilor corespunzătoare în unele camere pentru asigurarea servirii mesei.

- *referitor la asistența medicală*: În centrele de reținere și arestare preventivă, ca și în unitățile penitenciare s-a constatat deficitul de personal medical, în special medici, fapt pentru care examenul medical la depunere nu era realizat în toate cazurile; mai mult asistența medicală este asigurată de personal medical din cadrul centrelor medicale județene ale Ministerului Afacerilor Interne, neexistând un Corp medical propriu. Totodată, au fost invocate dificultăți în asigurarea tratamentului medical ca urmare a introducerii cardurilor de sănătate.

- *privitor la prețurile produselor comercializate de operatorii economici* din incinta penitenciarelor și prețurile convorbirilor telefonice: În incinta centrelor de reținere și arestare preventivă nu existau puncte comerciale, cumpărăturile putând fi efectuate în baza cererilor formulate de către persoanele custodiate, achiziționarea realizându-se din rețeaua comercială a orașelor. Frecvența cumpărăturilor varia, acestea putându-se efectua în unele centre o dată pe săptămână, iar în altele bisăptămânal sau la nevoie.

În privința *convorbirilor telefonice din unitățile penitenciare*, s-a constatat că durata convorbirilor telefonice în unitățile penitenciare și la centrele de reținere și arestare preventivă varia, în funcție de Regulamentul de ordine interioară

Propuneri:

Măsuri legislative

Adoptarea unui act normativ privind subordonarea centrelor de reținere și arestare preventivă Ministerului Justiției

► trecerea centrelor de reținere și arestare preventivă în subordinea Ministerului Justiției, măsură menită să excludă posibilitatea oricărei intervenții arbitrare a organelor de cercetare penală;

► identificarea de noi locații pentru amplasarea acestor centre situate în prezent la subsolul Inspectoratelor de Poliție Județene. Până la adoptarea soluției legislative și implementarea ei se va aplica legislația subsecventă Legii nr. 254/2013.

Adoptarea legislației subsecvente Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, referitoare la centrele de reținere și arestare preventivă¹. În acest context, menționăm că, Ordinul nr. 988/2005 al Ministrului Administrației și Internelor a căzut în desuetudine.

---

¹ Propunerile din această secțiune și soluțiile ce urmează a fi promovate trebuie examinate sub rezerva adoptării sau nu a actului normativ privind trecerea centrelor de reținere și arestare preventivă în subordinea Ministerului Justiției. Astfel, în măsura în care se agreează soluția propusă, se impune reanalizarea situației legislației subsecvente, din perspectiva autorităților competente în emiterea acesteia și a atribuțiilor specifice.

Măsuri de urmărire penală, judiciară și administrative, reținând spre exemplu:

► reducerea duratei arestului preventiv executat în centrele de reținere și arestare preventivă prin:

► implementarea Recomandării 22 (99) a Comitetului de Miniștri, privind folosirea în cea mai mare măsură posibilă a alternativelor la detenție, cum ar fi: condiția ca infractorul suspectat să locuiască la o adresă specificată, restricția de a părăsi un loc, sau de a intra într-un anumit loc fără autorizație, prevederea cauțiunii sau a supravegherii și asistării de către o agenție specificată de autoritatea judecătorească. În legătură cu aceasta trebuie să se acorde atenție posibilităților de a verifica respectarea condiției de a rămâne într-un loc specificat prin dispozitive de supraveghere electronică;

► aplicarea pe o scară mai largă a măsurilor controlului judiciar, controlului judiciar pe cauțiune, arestului la domiciliu;

► creșterea rolului consilierii psihologice a persoanelor aflate în arest preventiv;

► reevaluarea necesarului de personal operativ și administrativ, prin raportarea la numărul persoanelor private de libertate din fiecare centru și la atribuțiile specifice;

► examinarea soluției constituirii unui corp medical propriu pentru centrele de arestare preventivă (similar celor din penitenciare).

► examinarea medicală obligatorie la primirea în centrele de reținere și arestare preventivă, cât și periodic, pe parcursul deținerii în centru, nu numai la cerere sau în cazuri de urgență.

► măsuri de natură a simplifica distribuția medicamentelor prin cardul de sănătate pentru persoanele încarcerate;

► efectuarea cumpărăturilor, cel puțin de două ori pe săptămână, avându-se în vedere situațiile în care încarcerarea s-ar realiza în zilele de sâmbătă și duminică;

► stabilirea unei durate de timp rezonabile pentru exercitarea dreptului la convorbiri telefonice, corespunzătoare calității de persoană reținută sau arestată preventiv și nu de persoană condamnată. În același timp, este necesar ca exercitarea dreptului la convorbiri telefonice să se realizeze în condiții de totală confidențialitate;

► respectarea dreptului la corespondență, prin exercitarea acestuia în mod personal, cu depunerea corespondenței de către persoanele private de libertate în cutii poștale amplasate în incinta centrelor;

► creșterea numărului de camere prevăzute cu grupuri sanitare și dușuri proprii, iar în cazul grupurilor sanitare comune asigurarea unui număr corespunzător cu cel al persoanelor custodiate;

► asigurarea spațiilor pentru depozitarea bunurilor persoanelor private de libertate;

► măsuri pentru asigurarea condițiilor decente de servire a mesei în camerele de detenție, în situația inexistenței sălilor de mese;

► asigurarea unor mijloace decente de transportare a hranei de la penitenciare la centrele de reținere și arestare preventivă, având în vedere că, în prezent, transportul hranei se realizează în bidoane de inox, autoutilitare sau izoterme;

► asigurarea hranei corespunzătoare religiei și a regimului alimentar specific afecțiunilor de care suferă persoanele private de libertate.

Măsuri financiare

Alocarea unor fonduri bugetare pentru a permite:

► identificarea unor locații care ar putea fi preluate în administrarea unor centre de reținere și arestare preventivă, și, nu în ultimul rând, construcția unor noi centre care să înlocuiască actualele "beciuri", astfel ca acestea să corespundă standardelor europene sub

aspectul suprafeței, volumului, ventilației, satisfacerii nevoilor fiziologice în condiții de intimitate;

▶ alocarea de fonduri corespunzătoare pentru dotarea cabinetelor medicale și a truselor de urgență cu medicamente;

▶ achiziționarea de cazarmament; înlocuirea cazarmamentului care prezintă un grad avansat de uzură; furnizarea permanentă a apei, energiei electrice și termice; spălarea și uscarea articolelor vestimentare ale persoanelor arestate preventiv; amenajarea curților de plimbare; dotarea camerelor cu mobilier pentru depozitarea bunurilor persoanelor private de libertate; reparațiile grupurilor sanitare; instalarea dușurilor; asigurarea furnizării apei calde, energiei termice și electrice; distribuirea materialelor igienico-sanitare necesare persoanelor private de libertate;

▶ completarea schemei personalului medical, în special medici pentru centrele de reținere și arestare preventivă;

▶ salarizarea corespunzătoare și acordarea de sporuri personalului centrelor de reținere și arestare preventivă, având în vedere condițiile improprii de muncă ale acestora și nivelul ridicat de riscuri și pericole.

II. Solicitanți azil/migranți

În cursul anului 2015, echipe formate din consilieri din cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale cu care au fost încheiate protocoale de colaborare și ai asociațiilor profesionale **au efectuat vizite în trei centre regionale de cazare și proceduri pentru solicitanți de azil, respectiv - București, Galați și Timișoara.**

Vizitele efectuate în Centrele regionale de cazare și proceduri pentru solicitanți de azil Galați și Timișoara au vizat verificarea condițiilor de cazare și tratamentul aplicat persoanelor custodiate. Vizita care s-a desfășurat la Centrul regional de cazare și proceduri pentru solicitanți de azil București a avut ca obiective tratamentul aplicat solicitanților de azil, în special acordarea asistenței medicale, precum și sesizarea din oficiu a instituției Avocatul Poporului cu privire la situația prezentată în mass-media referitoare la o solicitantă de azil cazată în centrul mai sus menționat care a fost prezentată de urgență la o unitate spitalicească în urma unei presupuse tentative de suicid.

În urma efectuării vizitelor au fost reținute o serie de aspecte pozitive referitoare la asistența juridică și socială acordată persoanelor cazate în acest tip de centre, informarea acestora cu privire la procedura de azil, drepturile și obligațiile pe perioada derulării procedurii, regulile de urmat pe timpul șederii în centrele de cazare și proceduri, diseminarea de materiale informative redactate atât în limbi de circulație precum și limbi rare.

Cât privește deficiențele constatate, au fost reținute următoarele aspecte: ●*Referitor la condițiile de cazare* - lipsa igienei corespunzătoare în unele spații de cazare și officii/bucătării, igienă deficitară la unele grupuri sanitare și instalații sanitare nefuncționale (Centrul regional de cazare și proceduri pentru solicitanți de azil Timișoara). ●*Referitor la acordarea asistenței medicale* - lipsa personalului de specialitate respectiv medic (Centrele Regionale de cazare și proceduri pentru solicitanți de azil Timișoara și București) și deci imposibilitatea acordării unei asistențe medicale care să fie acordată în mod continuu și corespunzător.

Având în vedere deficiențele constatate în timpul vizitelor, considerăm că următoarele **propuneri** ar putea contribui la asigurarea unor servicii de calitate persoanelor cazate în aceste centre: ● efectuarea demersurilor necesare ocupării posturilor vacante la nivelul centrelor regionale de cazare și proceduri pentru solicitanți de azil; ● asigurarea unor condiții corespunzătoare de cazare prin efectuarea operațiunilor de curățenie și igienizare și a reparațiilor obiectelor sanitare.

*

III. Persoane private de libertate în penitenciare

În cursul anului 2015, echipe formate din reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului - Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție au efectuat vizite și anchete în unitățile penitenciare pentru monitorizarea tratamentului aplicat persoanelor private de libertate, fiind constatate printre deficiențe:

Referitor la condițiile de cazare: ● supraaglomerarea unora dintre camerele de detenție; ● spații de cazare necorespunzătoare sub aspectul asigurării suprafeței minime prevăzută de lege; ● lipsa sălilor de mese și servirea hranei în condiții necorespunzătoare în camerele de detenție; ● lumină naturală și aerisire necorespunzătoare; ● asigurarea iluminatului artificial în baza unui program dispus de conducerea locului de detenție și neasigurarea iluminatului de veghe în camerele de detenție; ● camere de detenție neigienizate corespunzător (pereți murdari și nezugrăviți care prezentau condens, tavane cu igrasie și infiltrații de apă); ● grupuri sanitare nezugrăvite cu instalații nefuncționale; ● obturarea vizetelor de la camerele de detenție; ● saltele cu grad avansat de uzură; ● furnizarea apei reci cu întreruperi; ● număr insuficient de instalații de duș și toalete față de numărul de persoane private de libertate; ● insuficiența timpului ce revine persoanelor private de libertate pentru a face duș; ● lipsa intimității persoanelor private de libertate în grupurile sanitare; ● camere de detenție fără dotare sau dotate insuficient cu mobilier și spații pentru depozitarea bagajelor și bunurilor care aparțin persoanelor private de libertate; ● instalații electrice și prize necorespunzătoare; ● temperatura aerului necorespunzătoare pe timp de vară în camerele de detenție; ● lipsa spațiilor pentru depozitarea și păstrarea alimentelor; ● depozitarea alimentelor în condiții necorespunzătoare în camerele de detenție; ● calitatea necorespunzătoare și insuficiența produselor igienico-sanitare.

Referitor la asigurarea asistenței medicale: ● posturi de personal medical (medici, asistente) neocupate; ● neefectuarea de evaluări psihiatrice de medici specialiști pentru diagnosticare și tratament; ● lipsa testelor HIV și neefectuarea testării persoanelor private de libertate pentru depistarea cazurilor de hepatită B și C; ● dificultăți întâmpinate în cazul transferului în spitale penitenciare a persoanelor private de libertate aflate în faze terminale; ● lipsa fondurilor necesare pentru asigurarea medicamentelor prescrise persoanelor private de libertate.

Referitor la asigurarea hranei: ● hrană necorespunzătoare alocată pentru norma de hrană 18; ● lipsa frigiderelor pentru stocarea hranei suplimentare ale persoanele private de libertate.

Alte aspecte: ● lipsa dotării curților de plimbare cu grupuri sanitare, mese și bănci fixate în ciment pentru odihna deținuților; ● lipsa paravanelor separatoare la dușuri în băile comune; ● efectuarea cu frecvență scăzută a operațiunilor de dezinsecție și folosirea unor materiale ineficiente; ● mijloace de transport cu grad ridicat de uzură; ● cazarea la comun a persoanelor private de libertate cu credință religioasă diferită; ● insuficiența timpului alocat convorbirilor telefonice și întâlnirilor cu persoanele apropiate, familia, mediu profesional, afaceri; ● lipsa unor programe educaționale și activități colective specifice, adaptate nevoilor persoanelor private de libertate cu studii superioare sau cu nevoi intelectuale ridicate; ● folosirea neadecvată a mijloacelor de constrângere.

În urma vizitelor și anchetelor efectuate, Avocatul Poporului a formulat următoarele Recomandări: ● gestionarea supraaglomerării din unele camere de deținere; ● asigurarea iluminatului de veghe în camere; ● reexaminarea programului de utilizare a iluminatului artificial, având în vedere măsurile de întrerupere a acestuia într-un anumit interval de timp și asigurarea iluminatului artificial pe timpul zilei în camerele unde lumina naturală era deficitară; ● efectuarea operațiunilor de reparare a tavanelor care prezentau infiltrații, igrasie și zugrăvirea camerelor de

detenție care au pereții murdari cu miros de mușchi și a grupurilor sanitare; ● înlocuirea saltelelor din care prezentau un grad avansat de uzură; ● asigurarea unor condiții decente de servire a hranei de persoanele private de libertate, prin amenajarea unor săli de mese și amenajarea unor spații corespunzătoare; ● asigurarea consistenței hranei preparate în blocul alimentar al penitenciarului; ● reevaluarea măsurilor în vederea amenajării unor spații corespunzătoare pentru depozitarea și păstrarea alimentelor (în special în perioadele cu temperaturi ridicate) și cu asigurarea condițiilor de igienă; ● achiziționarea de frigider pentru stocarea hranei suplimentare aparținând persoanelor private de libertate cât și a alimentelor închise etanș, în vederea evitării alterării acestora; ● repararea sau înlocuirea mobilierului defect în unele camere; ● verificarea instalațiilor electrice și a prizelor în camera de cazare; ● asigurarea condițiilor pentru păstrarea la rece a produselor perisabile cumpărate de către deținuți de la magazinul din incinta penitenciarului sau primite periodic prin pachete de la familie sau alte persoane; ● dotarea camerelor cu mobilier și crearea și amenajarea mai multor spații de depozitare a bagajelor, bunurilor și obiectelor personale ale persoanelor private de libertate; ● efectuarea operațiunilor de dezinsecție cu o frecvență mai mare, verificarea eficienței materialelor folosite și efectuarea igienizării în camerele de detenție care aveau pereții murdari, precum și reexaminarea planificării activității de dezinsecție în vederea evitării apariției insectelor dăunătoare; ● instalarea unor paravane separatoare la dușurile din băile comune; ● analizarea posibilității de stabilire a unui program de furnizare a apei calde la chiuvetele din camerele de detenție, precum și de prelungire/extindere a programului de furnizare a apei calde la dușuri, fiind insuficient timpul care revenea deținuților pentru a face duș, în special în camerele în care erau cazați mai mulți deținuți raportat la numărul de dușuri existente în camere; ● suplimentarea instalațiilor de duș, în special în camerele unde sunt cazați un număr mare de deținuți; ● amplasarea dușurilor astfel încât să se evite deplasarea deținuților prin aer liber pentru efectuarea dușului necesitatea angajării personalului medical (medici, asistente etc.), conform grilei de persoane normate, având în vedere adresabilitatea mare a deținuților la cabinetul medical; ● analiza oportunității efectuării unei evaluări psihiatrice de medicul specialist pentru diagnosticare și tratament în cazul deținuților care prezentau comportamente ce ridicau suspiciuni sub aspectul unor posibile afecțiuni psihice; ● achiziționarea cantităților necesare/adevate de medicamente și efectuarea testării deținuților în vederea depistării cazurilor de hepatită B și C; ● măsuri pentru o mai bună supraveghere a deținuților pentru reducerea incidentelor și altercațiilor dintre aceștia; ● urgentarea demersurilor pentru înlocuirea dușului marca Roman (DJ-48-DG) care prezenta un grad ridicat de uzură; ● sesizarea Administrației Naționale a Penitenciarelor în privința dificultăților întâmpinate în cazul transferului în spitalele penitenciare a deținuților aflați în faze terminale; ● dotarea curții de plimbare, cu mese și bănci fixate în ciment pentru odihna persoanelor private de libertate; ● reevaluarea măsurilor pentru asigurarea unei temperaturi corespunzătoare în camerele de detenție (spre exemplu vara, în camerele de detenție care nu erau poziționate spre zonele umbroase ale unității penitenciare, precum și în camerele în care sunt cazate mai multe persoane private de libertate); ● dezobturarea vizetelor pentru asigurarea posibilității de supraveghere a deținuților în camerele de detenție; ● identificării fondurilor necesare pentru asigurarea medicamentelor prescrise persoanelor private de libertate; ● supravegherea corespunzătoare a persoanelor private de libertate, în vederea evitării supunerii acestora la agresiuni fizice din partea altor deținuți; ● verificarea oportunității folosirii mijloacelor de constrângere în situația deținuților, diagnosticați cu leucemie; ● supravegherea și protecția corespunzătoare a minorilor, consilierea psihologică a acestora în vederea scăderii nivelului violenței în unitatea de detenție, precum și pentru evaluarea gradului de vulnerabilitate cu ocazia repartizării în camerele de deținere a persoanelor custodiate.

*

În privința tratamentului aplicat persoanelor private de libertate în unitățile penitenciare, acesta a făcut obiectul **Raportul special privind condițiile de detenție și respectarea unor**

drepturi ale persoanelor private de libertate aflate în penitenciare sau în centre de reținere și arestare preventivă, din care prezentăm în continuare în extras concluziile și propunerile formulate în acest sens:

Concluzii:

a) referitor la cadrul legislativ intern, s-a constatat lipsa unor reglementări secundare importante prevăzute expres de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cum ar fi: hotărâri de Guvern și ordine ale Ministrului Justiției și ale Ministrului Afacerilor Interne privind organizarea și funcționarea sistemului penitenciar și a sistemului centrelor de arest preventiv.

b) în ceea ce privește gradul de ocupare, s-au constatat următoarele: existența unui grad ridicat sau foarte ridicat de ocupare în unele unități de detenție (spre exemplu, Penitenciarele Iași, Focșani și Mărgineni), care nu asigurau suprafața minimă prevăzută de normele legale interne și internaționale. În plus, raportarea capacității legale de cazare a unor penitenciare la numărul de persoane private de libertate nu reflecta realitatea existentă în camerele de detenție.

În același timp, s-a mai reținut că unele secții ale penitenciarelor se confruntau cu problema supraaglomerării din cauza deținuților aflați în tranzit sau arestați preventiv.

c) privitor la condițiile de cazare în penitenciare s-au constatat următoarele: existența unor condiții de cazare necorespunzătoare cauzate de vechimea imobilelor; existența infiltrațiilor, umezelii, mucegaiului în pereții camerelor; aerisirea deficitară; cazarmamentul cu un grad ridicat de uzură; instalații sanitare deteriorate; cantitatea insuficientă și calitatea necorespunzătoare a produselor de igienă personală distribuite persoanelor private de libertate; numărul redus al dușurilor și grupurilor sanitare raportat la numărul de persoane cazate în camere, și în unele situații, lipsa intimității pentru satisfacerea nevoilor fiziologice; existența insectelor și dăunătorilor; reducerea în unele unități penitenciare, a programului de furnizare a energiei electrice și a apei, motivată de restricții bugetare; dimensiunile, amenajările, și uneori, amplasamentul necorespunzător al curților de plimbare; spălarea și uscarea efectelor personale în camere; lipsa mobilierului pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale.

Propuneri

Măsuri legislative

Adoptarea legislației subsecvente Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (prevăzute expres de acest act normativ)

Adoptarea unor acte normative pentru garantarea respectării art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și respectiv a executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și ale instanțelor naționale

► adoptarea unei Hotărâri de Guvern privind crearea unei comisii interministeriale, alcătuită din reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Finanțelor Publice și Ministerului Justiției, care să asigure o reală monitorizare și executare a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului privind încălcarea art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau crearea unui organism la nivel național care să aibă asemenea atribuții.

În mod similar, actul normativ propus ar trebui să prevadă ca membrii comisiei interministeriale, în special reprezentanții Ministerului Finanțelor Publice și ai

Ministerului Justiției, să concluzeze pentru executarea hotărârilor instanțelor naționale referitoare la nerespectarea aceluiași art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Adoptarea unor acte normative care să contribuie la reducerea populației carcerale (cu excluderea infracțiunilor și pedepselor aplicate pentru infracțiunile de corupție și violență).

a) măsuri preventive

► reducerea pe cât posibil a cazurilor de aplicare a măsurii arestului preventiv și reducerea duratei menținerii în arest preventiv, prin aplicarea măsurii preventive a arestului la domiciliu, controlului judiciar și controlului judiciar sub cauțiune, respectându-se astfel și principiul potrivit căruia arestarea preventivă trebuie să constituie o măsură excepțională, iar nu o regulă;

b) măsuri de modificare a legislației penale

► măsuri de politică penală orientate spre aplicarea sancțiunilor necustodiale/alternative (amendă, muncă în folosul comunității, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere) în locul detenției ca sancțiune de referință pentru anumite infracțiuni, în special în cazul faptelor săvârșite de infractori primari.

► reevaluarea încadrărilor punitive, în funcție de tabloul gradual cu măsuri alternative la pedeapsa închisorii;

► reglementarea, cel puțin cu caracter temporar a unei forme de acordare a liberării condiționate, în sensul punerii în libertate a persoanelor deținute aflate în executarea ultimilor 3 ani din pedeapsa închisorii și/sau reducerea la jumătate a pedepsei aplicate, față de două treimi în cazul închisorii care nu depășește 10 ani, cum prevede legislația actuală și respectiv două treimi față de trei pătrimi, în cazul închisorii mai mari de 10 ani, cum prevede legislația actuală, sub condiția plății de către persoanele condamnate a datoriilor către stat și către partea civilă;

► reevaluarea dispozițiilor legale referitoare la partea din durata pedepsei care este considerată, potrivit legii, ca executată pe baza muncii prestate și/sau a instruirii școlare și formării profesionale.

► reconsiderarea legislației în materia acordării liberării condiționate, astfel încât să permită asigurarea unui tratament echitabil pentru persoanele private de libertate care nu pot presta munci din motive neimputabile lor, pe de o parte, și persoanele private de libertate cărora, datorită unui bun management al penitenciarului, li se asigură condițiile exercitării dreptului la muncă, pe de altă parte. În acest sens, opinăm că este necesară reglementarea în Planul de management al locului de detenție a obligației fiecărui director de a identifica locuri de muncă pentru persoanele private de libertate,

► reconsiderarea dispozițiilor legale referitoare la comisia de liberare condiționată. În acest context, apreciem că pentru a aduce un plus de transparentă și imparțialitate în procedura liberării condiționate ar fi importantă participarea unui reprezentant al unei organizații neguvernamentale, având în vedere că în prezent există Protocoale de colaborare încheiate între acestea și unitățile penitenciare;

► ar putea fi avută în vedere și judecarea în primă instanță a plângerii împotriva respingerii cererii de liberare condiționată de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate și judecarea contestației împotriva soluției pronunțate de acesta de instanța de judecată în circumscripția căreia se află penitenciarul. Desigur, în această situație judecătorul de supraveghere a privării de libertate nu ar mai face parte din comisia de liberare condiționată, judecând în primă instanță plângerile împotriva hotărârilor comisiei, iar instanța de judecată ar deveni instanță de soluționare a contestației;

► grațierea persoanelor condamnate cu afecțiuni medicale incurabile, aflate în stadii terminale (neoplasm, HIV ș.a) și eventual a celor care nu se pot vindeca în sistem

penitenciar și care prezintă focare contagioase pentru celelalte persoane private de libertate (TBC, Hepatita C);

► implementarea Recomandării 22 (99) a Comitetului Miniștrilor privind supraaglomerarea închisorilor și inflația populației închisorilor, potrivit căreia pentru a evita supraaglomerarea excesivă, trebuie stabilită capacitatea maximă a instituțiilor penale. Astfel, apreciem ca oportună adoptarea unui act normativ care să fixeze o limită a numărului de persoane private de libertate care pot fi cazate în fiecare unitate penitenciară;

► creșterea numărului de penitenciare cu regim semideschis și deschis;

► stabilirea cadrului legal menit, pe de o parte, să asigure un just echilibru între necesitatea măsurii transferului și puterea discreționară a autorităților implicate, iar, pe de altă parte, să determine stoparea „turismului penitenciar”, precum și reglementarea unei căi de atac împotriva acestei măsuri prin formularea unei plângeri către judecătorul de supraveghere a privării de libertate, reamintind sub acest aspect, că unul dintre motivele invocate de către persoanele deținute în cazul refuzului de hrană a fost tocmai acela al deciziilor de transfer în alte unități penitenciare;

► stabilirea unui prag critic în funcție de care persoana privată de libertate este supusă unui control medical psihiatric, precum și a unor prevederi referitoare la verificarea discernământului deținuților în cazul refuzului prelungit de hrană și a măsurilor ce trebuie luate de autoritățile publice responsabile, având în vedere că acesta poate avea ca efect decesul deținutului, persoană aflată în custodia statului;

► crearea cadrului legislativ adecvat prin stabilirea criteriilor care să asigure dezvoltarea parteneriatului public-privat în administrarea sistemului penitenciar;

► reînființarea Institutului Național de Criminologie, care să aibă ca atribuții realizarea periodică a unor statistici referitoare la rata criminalității, natura infracțiunilor săvârșite, numărul infractorilor recidiviști, propuneri pentru reducerea riscului de recidivă, printr-o politică socială și penală, după comiterea faptei și aplicarea pedepsei privative de libertate, pentru controlul și prevenirea criminalității; urmărirea impactului asupra ratei criminalității în funcție de propunerile de politică penală.

Măsuri judiciare și administrative

Măsuri pre-detenție

► intensificarea măsurilor de prevenire a infracțiunilor/criminalității prin programe de coeziune socială;

► creșterea rolului programelor de intervenție directă în ameliorarea comportamentelor celor violenți, toxicomanilor și alcoolicii.

Măsuri în timpul detenției

► în activitatea lor, comisiile de liberare condiționată din penitenciare și respectiv instanțele de judecată să utilizeze într-un număr mai mare de cazuri liberarea condiționată, când sunt întrunite condițiile legale;

► valorizarea potențialului persoanelor private de libertate prin folosirea la muncă;

► separarea categoriilor de deținuți cu afecțiuni psihice în Penitenciare spital de psihiatrie, astfel ca aceștia să fie supuși unui tratament penitenciar distinct, axat pe acordarea tratamentului medical adecvat;

► asigurarea unei calități corespunzătoare a serviciilor medicale;

► creșterea rolului serviciilor de asistență socială și de consiliere psihologică;

► respectarea obligației sesizării parchetului de către toți medicii din sistemul penitenciar, indiferent dacă decesul a intervenit într-o unitate penitenciară sau într-un spital penitenciar și indiferent de cauza deceselor;

▶ **întărirea colaborării între unitățile penitenciare și spitalele civile, prin încheierea unor Protocoale de colaborare la nivel local, în baza unui ordin comun al Ministrului Sănătății și al Ministrului Justiției de natură a asigura asistența medicală adecvată oricărui pacient, chiar dacă acesta face parte din categoria persoanelor condamnate;**

▶ **reevaluarea condițiilor eliberării certificatului de încadrare în grad de handicap a persoanelor private de libertate, prin indicarea comisiilor de stabilire a gradului de handicap competente;**

▶ **urmărirea evoluției refuzurilor de hrană, astfel încât să se asigure o concordanță cu evidențele existente la nivelul locurilor de detenție;**

▶ **formarea profesională continuă a pregătirii personalului medical în vederea întreținerii stării de sănătate a persoanelor private de libertate, inclusiv a foștilor consumatori de droguri/opiacee;**

▶ **verificarea săptămânală de către comisiile special constituite la nivelul penitenciarelor a prețurilor produselor comercializate în punctele comerciale amplasate în locurile de detenție, precum și stabilirea unor prețuri maxime unitare la nivelul tuturor unităților penitenciare pentru serviciile de telefonie oferite de operatorii de telefonie;**

▶ **inclusiunea în componența comisiilor pentru verificarea prețurilor produselor din incinta operatorilor economici din unitățile penitenciare și a reprezentanților societății civile (organizații neguvernamentale), pentru asigurarea transparenței;**

▶ **colaborarea dintre Administrația Națională a Penitenciarelor/unitățile penitenciare și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, în vederea asigurării unor prețuri corespunzătoare, atât pentru produsele comercializate prin intermediul punctelor comerciale din incinta unităților penitenciare, cât și pentru tarifele convorbirilor telefonice;**

▶ **atragera mass-media, a societății civile, a instituțiilor statului, organizarea de vizite și evenimente în unitățile penitenciare .**

Măsuri post-detenție

▶ **reducerea riscului de recidivă, printr-o politică socială și penală, după comiterea faptei și aplicarea pedepsei privative de libertate.** Astfel, este necesară urgentarea transpunerii în practică a Hotărârii Guvernului nr. 389/2015 privind aprobarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2015-2019, aspect de natură să asigure condițiile de reinserție socială pentru cei eliberați și, prin urmare, să reducă riscul recidivei;

▶ **promovarea unei politici de investiții necesare și raționale în spațiile de deținere, astfel încât insuficiența fondurilor disponibile să fie suplinită de o orientare a lor către necesități imperative, ce țin de asigurarea condițiilor decente de trai în penitenciare;**

▶ **colaborarea cu autoritățile locale competente în privința foștilor deținuți infectați cu HIV/SIDA, care după liberare nu sunt interesați în continuarea tratamentului, putând deveni un pericol pentru sănătatea publică;**

Măsuri financiare

▶ **creșterea bugetului alocat sistemului penitenciar și reexaminarea dispozițiilor cuprinse în Hotărârea Guvernului nr. 1849/2004. Or, finanțarea din venituri proprii, în contextul actual determinat de dificultățile economice și de lipsa locurilor în care persoanele private de libertate pot presta aceste munci în condiții legale, nu poate constitui principala sursă de venituri;**

▶ **alocarea de resurse bugetare de natură să permită:**

- **preluarea unor imobile în stare bună din domeniul public al**

statului și administrarea acestora, pentru a permite renunțarea la corpurile de clădire din unitățile penitenciare aflate într-un stadiu avansat de uzură, a celor care nu asigură condiții decente pentru satisfacerea necesităților fiziologice în camere și aerisirea camerelor;

- construirea de noi locuri de detenție prin folosirea sumelor alocate de la bugetul de stat și accesarea de fonduri europene;

- construcția de noi curți de plimbare cu dimensiuni corespunzătoare în unitățile penitenciare;

- înlocuirea saltelelor cu grad ridicat de uzură; asigurarea mobilierului din camerele de detenție; dotarea cu mașini de spălat a efectelor personale ale deținuților;

- alocarea produselor igienico-sanitare în funcție de necesitățile persoanelor deținute, și nu în cantități maxime prevăzute de norme ce nu pot fi depășite. Implicit, se impune modificarea prevederilor Ordinului Ministrului Justiției nr. 2056/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind stabilirea unitară a drepturilor de echipament și de materiale igienico-sanitare aferente persoanelor private de libertate;

- efectuarea periodică a igienizării camerelor de deținere, a reparațiilor instalațiilor sanitare; asigurarea furnizării permanente a apei și a energiei. În acest context, se impune interzicerea realizării de economii bugetare prin reducerea programului de furnizare a energiei și a apei potabile în unitățile penitenciare;

- asigurarea hranei corespunzătoare regimului alimentar și religiei;

- asigurarea diversității hranei persoanelor private de libertate,

dotarea blocurilor alimentare cu aparatura necesară și asigurarea condițiilor decente de servire a mesei, în condițiile în care în 22 de unități nu existau săli de mese.

- asigurarea de parcuri auto corespunzătoare;

- asigurarea dotărilor cu aparatură necesară pentru spălarea efectelor personale ale deținuților și asigurarea spațiilor corespunzătoare uscării acestora;

- angajarea personalului necesar în unitățile penitenciare (personal medical, pentru asigurarea siguranței, pentru reintegrare socială).

- ▶ reevaluarea necesarului de personal operativ și administrativ, prin raportarea la numărul persoanelor private de libertate din fiecare unitate penitenciară și la atribuțiile specifice;

- ▶ alocarea unor resurse bugetare suficiente pentru: achiziționarea de medicamente și preîntâmpinarea întârzierilor în achiziționarea acestora; pregătirea de personal, întreținerea stării de sănătate pentru foștii consumatori de droguri/opiacee, includerea deținuților diagnosticați cu HIV în programul național HIV.

- ▶ reevaluarea bugetului alocat sistemului penitenciar, de natură a asigura cadrelor din unitățile penitenciare condiții de muncă și salarizarea corespunzătoare

IV. Persoane cu tulburări psihice

Pe parcursul anului 2015, instituția Avocatul Poporului a efectuat vizite la Spitalul de Psihiatrie “Eftimie Diamandescu” Bălăceanca”, Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri, la Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică ”Bălăceanca”, Centrul de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică Jibou, iar vizitele au avut ca obiectiv verificarea condițiilor de cazare și tratamentul aplicat persoanelor custodiate.

Din vizitele efectuate s-au desprins o serie de deficiențe, dintre care reținem:

- **condițiile de cazare:** saloane cu un număr mare de locuri (Spitalul de Psihiatrie “Eftimie Diamandescu” Bălăceanca); supraaglomerarea saloanelor (Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri, în care la o capacitate de 240 de paturi erau cazați 354 de pacienți, nu exista loc de trecere între unele paturi, accesul la unii dintre pacienți fiind îngreunat); lumina naturală necorespunzătoare (Spitalul de Psihiatrie “Eftimie

Diamandescu” Bălăceanca); mobilier (noptiere și dulapuri) insuficient și învechit; lipsa unui mediu terapeutic pozitiv; numărul redus al grupurilor sanitare raportat la numărul de persoane cazate în cameră; lipsa alimentării cu apă potabilă (Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri);

- **condițiile igienico-sanitare:** cantitatea insuficientă a produselor de igienă personală distribuite persoanelor internate (Spitalul de Psihiatrie “Eftimie Diamandescu”); neefectuarea activităților de igienizare periodic și/sau eficient (Spitalul de Psihiatrie “Eftimie Diamandescu” Bălăceanca, în care s-a constatat prezența insectelor dăunătoare în sala de mese) și de câte ori era necesar (Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică “Bălăceanca”, unde în camerele de la parterul și nivelul superior al clădirii persista un pregnant miros de urină);

- **hrană și condițiile de servire a hranei:** neasigurarea unei alimentații corespunzătoare cantitativ (Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică “Bălăceanca”); condițiile necorespunzătoare de servire a mesei (Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri, Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică “Bălăceanca”);

- **asistența medicală:** deficitul de personal medical, respectiv medici și asistenți medicali (Spitalul de Psihiatrie “Eftimie Diamandescu” Bălăceanca; Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică “Bălăceanca”, unde erau 3 medici cu specializarea medicină generală, care lucrau în schimburi dar nu făceau gărzi, permanența după plecarea acestora fiind asigurată de asistenții medicali); existența unor sincope la confirmarea plăților medicamentelor (Spitalului de Psihiatrie “Eftimie Diamandescu” Bălăceanca);

- **aplicarea măsurilor restrictive:** cazurile de conțenționare erau consemnate într-un caiet studentesc, cu rubricile trecute de mână; ca și registru de sesizări exista un caiet studentesc, în care nu erau consemnări (Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică “Bălăceanca”); efectuarea măsurii de izolare în condiții neadecvate, respectiv camera de izolare nu era capitonată corespunzător pentru a putea preveni eventuale leziuni corporale sau acte violente, iar ușa din metal nu avea geam, ci numai gratii, iar patul prezenta un dispozitiv metalic care putea constitui un mijloc de vătămare (Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică “Bălăceanca”); lipsa încăperilor atraumatice (Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni Grajduri).

- deficit de personal în cazul unor categorii profesionale, altele decât medicii, precum: **psihologi, ergoterapeuți, kinetoterapeuți și a serviciilor asigurate** de acestea;

- deficiențe la toate cele trei unități vizitate cu privire la implicarea persoanelor cu tulburări psihice în **activități pentru petrecerea timpului liber;**

- număr insuficient de personal angajat pentru **asigurarea activității de pază și supraveghere** a persoanelor cu tulburări psihice;

- **lipsa unor norme pentru gestionarea incidentelor**, de natură a reglementa procedurile aplicabile în astfel de situații, în scopul protejării persoanelor cu tulburări psihice și a personalului și a prevenirii agresiunilor între persoanele cu tulburări psihice (Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică “Bălăceanca”).

Având în vedere deficiențele constatate în timpul vizitelor, considerăm că următoarele **propuneri** ar putea contribui la asigurarea unor servicii de calitate persoanelor cu tulburări psihice internate în centrele de psihiatrie și a celor admise în centre de recuperare neuropsihiatrică: ● cazarea pacienților în saloane cu un număr redus de paturi; ● reevaluarea necesarului de personal (în special medici și asistenți medicali) pentru îngrijirea și tratarea persoanelor cu tulburări mintale (eventual o normare a personalului în funcție de numărul de pacienți); ● identificarea de noi locații sau construirea de noi pavilioane pentru evitarea suprapopulării; ● alocarea unor resurse bugetare suficiente pentru renovarea pavilioanelor unităților, asigurarea unui număr corespunzător de grupuri sanitare, alimentarea cu apă potabilă; ● regândirea tratamentului aplicat persoanelor cu tulburări psihice, în sensul valorificării activităților de reabilitare psiho-socială.

V. Centre rezidențiale pentru copii

Pe parcursul anului 2015, instituția Avocatul Poporului a efectuat vizite în centrele rezidențiale pentru copii având ca obiectiv verificarea tratamentului aplicat beneficiarilor și a condițiilor de cazare: Centrul de plasament „C.A. Rosetti” Iași, Centrul „Domnița Bălașa”, Complexul de Servicii Sociale „Istru”, Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, Centrul de plasament modulat – Complexul de servicii „Romanița” Roman, Centrul de Plasament pentru Copiii Preșcolari cu Dizabilități „Prichindel” Craiova, Centrul Rezidențial „Pro-Familia Bacău”, Casele de tip familial “Sf. Mihail” Caracal, Centrul de Plasament Modulat-Module Familiale Panciu, Complexul de Servicii destinat Protecției Copilului nr. 1-Centru de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități Cluj Napoca, Centrul de plasament pentru copilul cu dizabilități - Complex de servicii “Prichindel” Sibiu, Casa de tip familial – Centru rezidențial pentru copiii cu deficiențe neuropsihiatrice „Casa Tereza” Târgu Mureș”, Centrul de Plasament pentru Copii cu Dizabilități „Orhideea” Arad; Centrul de primire în regim de urgență „Cireșarii” București; Adăpostul pentru copii străzii „Dănilă Prepeleaac” București; Centrul de primire în regim de urgență Bistrița; Casa de tip Familial „Maria” Satu Mare; Casa de tip familial „Piticot”-Complexul pentru servicii comunitare pentru copii cu handicap Zalău, Casa de tip familial „Amicii” Craiova (ultimele patru rapoarte de vizită fiind în lucru).

Din vizitele efectuate s-au desprins o serie de deficiențe, dintre care amintim:

a) referitor la condițiile de cazare: ●neefectuarea activităților de igienizare de câte ori este necesar, în special în grupurile sanitare (Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni); ●instalații sanitare uzate (Centrul de Plasament pentru Copii cu Dizabilități „Orhideea” Arad); ●prezența mucegaiului în unele dormitoare (Centrul de Plasament Modulat – Module Familiale „Panciu”); ●lipsa iluminatului de veghe (Centrul de Plasament pentru Copii cu Dizabilități „Orhideea” Arad); ●repartizarea beneficiarilor în paturi fără a se ține cont de deficiențele motorii (Complexul de Servicii destinat Protecției Copilului nr. 1-Centru de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități Cluj Napoca); ●mobilier uzat (Centrul de Primire Copii în Regim de Urgență “Cireșarii”); ●paturile neadecvate copiilor (Centrul de plasament pentru copilul cu dizabilități-Complex de servicii “Prichindel” Sibiu); ●lipsa unei rampe pentru deplasarea copiilor cu mobilitate scăzută (Casa de tip familial – Centru rezidențial pentru copiii cu deficiențe neuropsihiatrice Casa Tereza Târgu Mureș); ●lipsa dotării corespunzătoare cu mașini de spălat, aragaz (Adăpostul pentru Copiii Străzii “Dănilă Prepeleaac” din București).

b) referitor la asistența medicală: ●lipsa unui medic angajat (Centrul de Plasament pentru Copii cu Dizabilități „Orhideea” Arad); ●lipsa medicilor cu specializare în psihiatrie infantilă (Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, Casele de tip familial „Sf. Mihail” Caracal); ●aplicarea pe termen lung a tratamentului medicamentos, în lipsa unor evaluări periodice psihiatrice (Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni); ●lipsa substanțelor dezinfectante standardizate și agreate de Direcția de Sănătate Publică și a recipientelor de colectare a reziduurilor medicamentoase (Centrul de Plasament Modulat – Module Familiale „Panciu”); ●neînscriserea beneficiarilor pe listele unui medic de familie -Adăpostul pentru Copiii Străzii Dănilă Prepeleaac.

c) consiliere psihologică: ●lipsa psihologului (Centrul de plasament „C.A.Rosetti”, Complexul de Servicii destinat Protecției Copilului nr. 1-Centru de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități Cluj Napoca); ●lipsa evaluărilor psihologice periodice (Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni); ●lipsa cabinetului psihologic, a rapoartelor de consiliere și a fișelor psihologice completate pe anul 2015 (Centrul de Plasament Modulat – Module Familiale „Panciu”); ●lipsa programelor terapeutice, necesare în cazul copiilor abandonati, abuzați, neglijați sau exploatați (Centrul de Primire în Regim de Urgență

“Cireșarii” București); ●realizarea consilierii psihologice de către un psiholog clinician practicant în supervizare (Adăpostul pentru Copiii Străzii “Dănilă Prepeleac” București).

d) aplicarea măsurilor restrictive: ●contenționări neconforme cu prevederile legale (Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni, Casele de tip familial „Sf. Mihail” Caracal) și repetate în lipsa unor evaluări psihiatrice periodice (Complexul de Servicii Sociale- Căsuțe de tip familial Istru); ●lipsa registrului de contenționare (Casele de tip familial „Sf. Mihail” Caracal), registrul de contenționare întocmit și completat fără respectarea prevederilor legale (Complexul de Servicii Sociale- Căsuțe de tip familial Istru); ●mijloace de contenționare neadecvate (Complexul de Servicii Sociale- Căsuțe de tip familial Istru, Casele de tip familial „Sf. Mihail” Caracal); ● lipsa recomandării sau aprobării de către medic a aplicării măsurii contenționării (Casele de tip familial „Sf. Mihail” Caracal)

e) deficit de kinetoterapeuți (Complexul de Servicii Sociale- Casuțe de tip familial Istru, Centrul de Plasament pentru Copiii Preșcolari cu Dizabilități „Prichindel” Craiova, Complexul de Servicii destinat Protecției Copilului nr. 1-Centru de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități Cluj Napoca); ●**neasigurarea serviciilor de kinetoterapie** (Complexul de Servicii Sociale- Căsuțe de tip familial Istru); ●**deficit de logopezi** (Centrul de Plasament pentru Copiii Preșcolari cu Dizabilități „Prichindel” Craiova, Complexul de Servicii destinat Protecției Copilului nr. 1-Centru de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități Cluj Napoca)

f) personal insuficient pentru îngrijire și supraveghere (Centrul de Plasament pentru Copiii Preșcolari cu Dizabilități „Prichindel” Craiova, Casa de tip familial „Sf. Mihail” Caracal, Centrul de Plasament C.A.Rosetti”); ●lipsa personalului calificat în prepararea hranei (Casa de tip familial „Sf. Mihail” Caracal, Centrul de Plasament C.A.Rosetti”); ●**lipsa unei pregătiri profesionale continue și a evaluărilor periodice a personalului** (Complexul de Servicii Sociale „Istru”, Casa de tip familial „Sf. Mihail” Caracal, Centrul de plasament „C.A. Rosetti”, Centrul Rezidențial de Recuperare a Tinerilor cu Afecțiuni Neuropsihice Băbeni)

g) lipsa spațiilor exterioare amenajate pentru recreere (Complexul de Servicii Sociale- Casute de tip familial „Istru”)

h) lipsa unei ambulanțe proprii (Centrul de Plasament Modulat – Complex de Servicii “Romanița” Roman).

i) situații de superficialitate în aplicarea metodei de lucru a managementului de caz de către asistentul social; ●lipsa întâlnirilor de echipă; ●lipsa vizitelor în teren precum și lipsa demersurilor pentru reintegrarea copiilor în familia extinsă; ●evaluări asemănătoare ca și conținut, deși se refereau la persoane diferite (Centrul de primire în regim de urgență „Cireșarii” București).

Având în vedere deficiențele constatate în timpul vizitelor, considerăm că următoarele **propuneri** ar putea contribui la asigurarea unor servicii de calitate beneficiarilor din centrele rezidențiale pentru copii: ●suplimentarea resurselor bugetare, după caz, în vederea asigurării unor condiții de cazare corespunzătoare pentru: înlocuirea mobilierului uzat și adaptarea acestuia nevoilor beneficiarilor; achiziționarea de mașini de spălat; accesibilizarea mediului înconjurător; crearea unui ambient plăcut în cameră și în spațiile exterioare; achiziționarea unor ambulanțe proprii; efectuarea reparațiilor instalațiilor sanitare; ●asigurarea iluminatului de veghe pe holurile centrelor rezidențiale; ●efectuarea înregistrărilor măsurilor restrictive, conform prevederilor legale; ●asigurarea serviciilor recuperatorii (kinetoterapie); ●asigurarea unui număr suficient de personal de îngrijire, pentru acoperirea în mod eficient a nevoilor beneficiarilor; ●monitorizarea eficientă a asistenței medicale și a consilierii psihologice acordate beneficiarilor; ●modificarea Legii nr. 292/2011 a asistenței sociale în sensul abrogării prevederilor art. 40 alin. (4) potrivit căroră “În situația în care, din cauze obiective, **nu se pot angaja asistenți sociali sau achiziționa serviciile acestora, furnizorii de servicii sociale pot angaja lucrători sociali pentru realizarea activităților de identificare și, după caz, de evaluare a nevoilor persoanelor care solicită acordarea de beneficii de asistență socială și servicii sociale**”; ●colaborarea cu asociațiile profesionale (Colegiul Psihologilor din România, Colegiul Asistenților Sociali) în vederea selectării specialiștilor pentru ocuparea posturilor

vacante din centrele rezidențiale și supravegherii profesionale. Argumentăm propunerea prin faptul că au fost constatate cu prilejul vizitelor situații în care activitatea asistentului social (manager de caz) a prezentat o serie de lipsuri, spre exemplu în cazul Centrului de primire în regim de urgență „Cireșarii” București.

VI. Cămine pentru persoane vârstnice

Pe parcursul anului 2015, instituția Avocatul Poporului a efectuat vizite la Căminul pentru Persoane Vârstnice Bacău, Centrul Rezidențial pentru Persoane Vârstnice „Speranța” București, Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila, Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara, Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara, Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin, Căminul pentru persoane vârstnice Sebeș, iar vizitele au avut ca obiectiv verificarea condițiilor de cazare și tratamentul aplicat beneficiarilor.

Din vizitele efectuate s-au desprins o serie de deficiențe, dintre care reținem:

- **condițiile de cazare:** ●pereți cu tencuiala deteriorată (Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara, în camerele de la etajul I, destinat beneficiarilor cu nevoi speciale, în spălătorie, camera pentru călcarea rufelor și blocul alimentar); ●infiltrații ale apei (Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara); ● mobilier deteriorat și /sau insuficient (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin, Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara, Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila, clubul Căminului pentru Persoane Vârstnice Bacău); ● lipsa luminii naturale corespunzătoare (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin, în camerele nr. 2 și nr. 3 din pavilionul vechi, datorită copacilor din fața ferestrelor care obturau pătrunderea luminii naturale în camere); ●aerisire necorespunzătoare (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila); ●temperatură neadecvată în camere (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin); ●instalații electrice cu probleme funcționale (Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara); ●igienizare necorespunzătoare (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin, în camera nr. 3 din pavilionul nou, în clubul situat în curtea căminului; Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara, la etajul I din corpul destinat cazării beneficiarilor, Căminul pentru persoane vârstnice Sebeș, în camera unde era cazată o persoană care refuza orice activitate de igienizare); ●număr insuficient de grupuri sanitare (Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara, în care erau 9 beneficiari la câte un grup sanitar) sau uzate (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila, Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara); ●lipsa perdelelor de protecție de la dușuri pentru asigurarea intimității beneficiarilor (Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara); ●lipsa unei macarale de mobilizare (Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara, pentru cada amplasată la etajul I); ●lipsa barelor de susținere (Căminul pentru persoane vârstnice Sebeș); ●cantitatea insuficientă a produselor igienico-sanitare (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin); ●lipsa unui ambient familial (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila); aparate electrocasnice nefuncționale (Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara - mașina de spălat, un uscător); ●lipsa dotării fiecărei camere cu aparate TV (Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara); ●număr insuficient de aparate frigorifice pentru depozitarea produselor alimentare aparținând beneficiarilor (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin); ●repartizarea beneficiarilor pe etaje fără a se ține seama de dificultățile motrice (Căminul pentru Persoane Vârstnice Bacău)

- **hrană:** neasigurarea regimului alimentar pentru persoanele cu diabet zaharat (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin)

- **asistență medicală:** ●personal medical insuficient (Căminul pentru persoane vârstnice Sebeș, Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila, Căminul pentru persoane

vârstnice Timișoara); ●medicamente în cantitate insuficientă (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila); ●lipsa îngrijirii paliative și a asistenței medicale permanente (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin, Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara); ●completarea deficitară a fișei medicale a beneficiarilor (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin); ●autoadministrarea medicației de către beneficiari și lipsa supravegherii de către personalul medical (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin); ●programul redus al medicului de acordare a asistenței medicale (Centrul Rezidențial pentru Persoane Vârstnice „Speranța” București); ● lipsă paravanelor mobile care să asigure semiizolarea în timpul consultației (Centrul Rezidențial pentru Persoane Vârstnice „Speranța” București); ● neamenajarea corespunzătoare a cabinetului medical (Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara); ●neasigurarea confidențialității medic-pacient (Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara)

- **consiliere psihologică:** ●lipsa unui cadru specific desfășurării activităților psihologice care să permit tuturor psihologilor angajați să-și desfășoare activitatea conform Standardelor de calitate ale serviciilor psihologice (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila, Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara); ●nerespectarea dreptului beneficiarului la confidențialitate (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila); ●psihologul nu era înregistrat la Colegiul Psihologilor din România (Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara)

- **asistența socială:** ●nerespectarea prevederilor legale în angajarea asistenților sociali (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila, Centrul Rezidențial pentru Persoane Vârstnice „Speranța” București, Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara); ●lipsa unui spațiu destinat exclusiv cabinetului de asistență socială (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila); ●deficiențe în completarea planului individualizat (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila); ●necorelare în ceea ce privește obiectivele Planului de asistență și îngrijire cu activitățile desfășurate în cadrul căminului (Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara)

- **activități de recuperare medicală:** ●lipsa unui kinetoterapeut angajat (Căminul pentru persoane vârstnice Sebeș); ●lipsa cabinetului de kinetoterapie (Căminul pentru persoane vârstnice Timișoara)

- **activități de socializare și petrecere a timpului liber, religioase:** ●lipsa spațiilor destinate acestor tipuri de activități (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila); ●lipsa unui program cu activități zilnice și/sau implicarea beneficiarilor de către personal (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila); ●utilizarea spațiilor de recreere în alte scopuri (Căminul pentru persoane vârstnice „Sacu” Caraș Severin); ●lipsa unui spațiu pentru exercitarea libertății religioase de către persoanele de altă confesiune decât cea creștin-ortodoxă (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila)

- **lipsa de personal** precum: îngrijitori, bucătari, personal spălătorie, etc. (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila Căminul pentru Persoane Vârstnice Bacău); ●personal insuficient pe timpul turei de noapte (Căminul pentru persoane vârstnice Hunedoara)

- **prezența persoanelor care necesită internarea într-o unitate specializată patologiei persoanei** (Căminul pentru persoane vârstnice Sebeș)

- **lipsa unui mijloc de transport corespunzător nevoilor specifice căminului pentru vârstnici** (Căminul pentru persoane vârstnice „Lacu Sărat” Brăila, Căminul pentru Persoane Vârstnice Bacău)

- **lipsa prevederilor în Regulamentul de ordine interioară a căminului a procedurii de internare în cămin** (Căminului pentru persoane vârstnice Hunedoara).

Având în vedere deficiențele constatate în timpul vizitelor, considerăm că următoarele **propuneri** ar putea contribui la asigurarea unor servicii de calitate beneficiarilor din căminele pentru persoane vârstnice: ●suplimentarea resurselor bugetare, după caz în vederea asigurării unor condiții de cazare corespunzătoare pentru: reabilitarea căminelor; ●înlocuirea mobilierului

uzat și adaptarea acestuia nevoilor beneficiarilor, ●achiziționarea de macarale de mobilizare, perdele de protecție la dușuri; ●produse igienico-sanitare în cantitate suficientă; ●efectuarea reparațiilor instalațiilor sanitare și electrice; ●achiziționarea de mijloace de transport corespunzătoare nevoilor specifice ale căminului, ●crearea unui ambient plăcut în cameră și în spațiile exterioare, ●achiziționarea de aparatură electrocasnică și electronică; ●asigurarea unui număr suficient de personal de îngrijire, pentru acoperirea în mod eficient a nevoilor beneficiarilor; ●colaborarea cu asociațiile profesionale (Colegiul Psihologilor din România, Colegiul Asistenților Sociali) în vederea selectării specialiștilor pentru ocuparea posturilor vacante din căminele pentru persoane vârstnice; ●ocuparea postului de asistent social, de către o persoană cu studii de specialitate, înscrisă în Registrul Național al Asistenților Sociali; ●asigurarea îngrijirii paliative și a asistenței medicale permanente; ●administrarea medicamentelor de către și sub stricta supraveghere a personalului medical; ●asigurarea spațiilor destinate cabinetelor psihologice, de asistență socială, de kinetoterapie și amenajarea corespunzătoare a acestora; ●amenajarea unor spații destinate activităților de socializare și petrecere a timpului liber și pentru exercitarea libertății credințelor religioase de către toți beneficiarii; ●căminele pentru persoane vârstnice să elaboreze și să aplice o Cartă a drepturilor beneficiarilor astfel cum este prevăzut în Standardele minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare organizate ca centre rezidențiale destinate persoanelor vârstnice aprobate prin Ordinul nr. 2126/2014; ●inexistența normelor de aplicare a Legii nr. 292/2011 a asistenței sociale și a Legii nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice constituia un impediment pentru desfășurarea în bune condiții a tuturor activităților din cămin.

